

University of Groningen

Da Foppi Code

Braakman, W.A.

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2005

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Braakman, W. A. (2005). *Da Foppi Code*. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Het zal in het voorjaar van 1962 zijn geweest dat een jonge wetenschapper Foppi Brouwer promoveerde op zijn proefschrift "Genetic Engineering and Degeneration in prophylactic societies of the Frisian villages Mutsum, Rjutsum en Kwaakum".

In dit proefschrift kon hij alles kwijt wat leefde en groeide en hem altijd weer boeide. Na de eerste euforie echter viel de nieuwbakken doctor in een diep gat. Nu zijn levenswerk voltooid was, ontviel hem de zin des levens en zocht hij troost in de armen van de moederkerk, i.c. de Martinuskerk aan de Broerstraat nummer 4

Drie maal per week ging hij naar de mis en de rest van zijn tijd besteedde hij aan zijn enig overgebleven hobby: het bestuderen van de landkaart van Friesland.

Soms in een flits kwam dan weer de gelukzaligheid van zijn jeugd in hem op bij het lezen van de namen Koudum, Teroele, Wommels, Rjutsum, Jellens, Heeg of Jylpens.

Opeens hield Foppi op. "Heeg", dacht hij, "Heeg dat is Fries voor hoog én", dacht hij en daar had hij gelijk in, "Friesland is helemaal niet hoog".

Sterker nog ,op menige plaats steekt het grondwater meters boven de bijbehorende grond uit.

"Dit is een teken", dacht dr. Foppi, "het handelt in Heeg natuurlijk om een heuvel, een grafheuvel. Jazeker. Hij leeft en werkt in de geschiedenis. Hij laat niet varen het werk zijner handen, maar geeft een teken aan hen die willen zien en niet ziende blind zijn of horende doof.

Dr. Foppi besprak zijn bevindingen met de pastoor, maar deze wilde natuurlijk weer van niets weten. In een dode mammoet is nu eenmaal geen beweging te krijgen. Nu begon dr. Foppi met een tegenbeweging vanuit de basis. Als het kerkvolk bromde: Credo in unum deum etcetera, dan ging zijn hartje sneller kloppen en dan,...dan sprak het volk en zei:"Crucifixus etiam pro nobis. Sub pontio pilatus passus et sepultus est. "In Heeg!", riep Foppi er dan achteraan, tot ergernis van de pastoor die hem scherp in de gaten hield.

De jonge wetenschapper beet zich vast in zijn theorie dat Jezus na de kruisiging in Heeg begraven was, de naam zegt het al. Alleen blinden die niet kunnen horen, kunnen dit feit ontkennen. In stille uren van studie kwam Foppi tot de conclusie dat de latijnse naam van Heeg, Hegum moest zijn, dus zei hij in het vervolg sepultus est in Hego. Het overige kerkvolk dat wel in de gaten had dat er iets bijzonders aan de hand was - ja, misschien was er wel een ziener opgestaan - dromde tijdens de mis om Foppi heen om te horen wat hij zei en zo kon het gebeuren dat iemand verstond : Sepultus est in Lego. Na die dag scandeerde de hele vergadering van schapen: sepultus est in lego, waaraan de pastoor van armoede dan maar meedeed. Een Deense fabrikant is door dit misverstand nog behoorlijk rijk geworden, maar dit terzijde.

Hoofdstuk twee

Zending

De tijd was rijp voor het betere veldonderzoek. In Heeg huurde dr. Foppi een zolderkamertje in jeugdherberg "It Beaken" en trok er op uit, op zoek naar nieuwe gegevens. Welnu, die waren volop te vinden in inheemse en autochtone vertellingen, door uitgeverij Kluitman gebundeld in in de reeks Jongens van de Kameleon. In het bijzonder viel het oog van de heldere wetenschapper op het boek Kameleon Ahoy. Hierin is sprake van een Friese familie Klinkhamer, Vader, Zoon en Broer en van deze vondst alleen al sliep dr. Foppi een week niet. Een drieëenheid, Vader, zoon en Broer en toch klopte er iets niet.

Groot was dan ook Foppis vreugde toen er een nog ontbrekende persoon optrad die geen zoon en ook geen vader was, maar in en voor zichzelf geschapen: de molenaar Gerben Zonderland, de in zichzelf rustende, i.c. in de molen De Woudaap. De oplossing was nu verder kinderspel.

Welke steen moest voor het graf van Jezus weggerold worden? Een molensteen.

En wie woonde nu vanaf de eeuwen der eeuwen in een molen: Gerben Zonderland.

En is Ben niet hebreeuws voor zòn? Betekent Ger-Ben dan niet zoon van een germaan?

Dr. Foppi wist nu dat hij in dit land van germanenzonen goed zat en Zonder land, betekent dat niet gewoon, land dat onder water staat, een land zonder land, dus een meer, b.v. het Heegermeer?

Daar moest hij zoeken.

Opgetogen ging dr. Foppi het hele verhaal vertellen in discotheek "It nuver Spûltsje."

Chrisutusafbeelding in De Heeg

Hoofdstuk 3

Verzoeking

Het enthousiasme over zijn bevindingen was bijzonder groot te noemen. Zelden in zijn jonge leven had de onderzoeker in het nachtleven een dergelijk onthaal gevonden. De hele nacht door had hij de lachers op de hand en omdat dr. Foppi goed gemutst was lachte hij vrolijk mee. De natuur echter moet zijn offers hebben. Eén meisje lachte niet mee, maar keek hem slechts in aanbidding aan en toen bleek dat ze ook nog Uilkje heette was Foppi verkocht.

"Ik ben verliefd", dacht hij. Even later stonden ze in het nachtelijk duister te snacken in cafetaria en petit bistro "It Ibbeltsje".

"Ik moet je iets vragen", zei Foppi tegen Uilkje, "Wil je op mijn zolderkamertje in "It Beaken" misschien mijn landkaart van Friesland zien?"

Even later had de natuur zijn beloop. En de natuur zijn gang laten gaan, dat was aan dr. Foppi - al wat bloeit en ons altijd weer boeit- wel toevertrouwd.

"Het zou mij verbazen als ze niet meteen zwanger van een drieling was", dacht hij voor hij zich in zijn bed op het zolderkamertje van It Beaken omdraaide en Uilkje uit bed liet vallen.

Heeg

Hoofdstuk 4

Katharsis

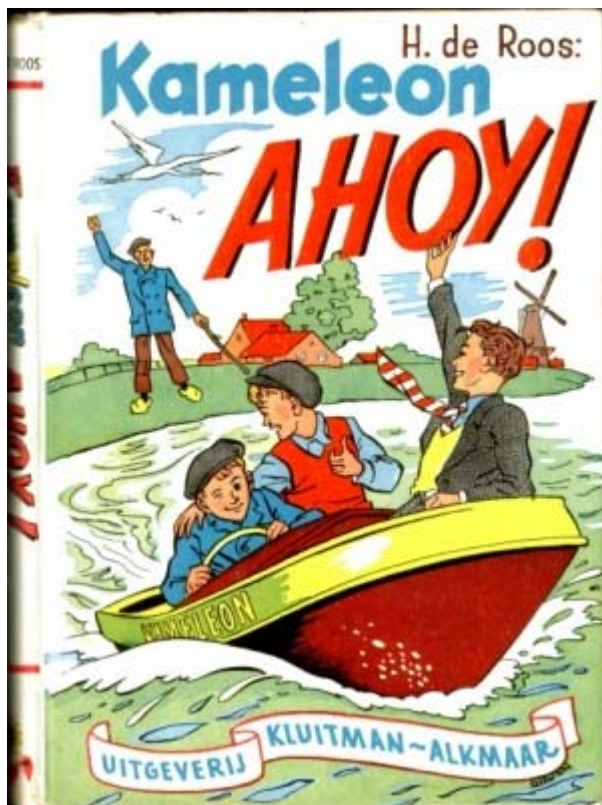
Een hele zomer duurde dit pril geluk. De opletten de toehoorders zullen in deze woorden : pril geluk, al wel de echo van het naderend onheil gehoord hebben.

Op een avond, bij het ingaan van de herfst zat dr. Foppi eenzaam in discotheek It nûver Spûltsje

te wachten op Uilkje. Lachers waren er niet meer, want vanwege zijn amoureuze beslommeringen, was hij niet meer toegekomen aan een nadere Jesuforschung en de resultaten tot nu toe waren in discotheek It nûver Spûltsje genoegzaam bekend. Aan het eind van het vakantieseizoen waren er ook weinig toeristen die zich voor de wetenschap interesseerden, zodat Foppi uiteindelijk de rekening betaalde en naar het kleine huisje van Uilkje ging om te vragen waar ze bleef. Op zijn bellen werd niet gereageerd, maar de deur bleek gewoon open te staan en dr. Foppi ging naar binnen.

Het antwoord op zijn vraag liet niet lang op zich wachten. Uilkje lag in bed tesamen met de broers Sietse en Hielke Klinhamer, terwijl men onder het bed nog de klompen van Gerben Zonderland kon zien.

"Kun je niet fatsoenlijk kloppen of bellen, voordat je zomaar binnen komt denderen?", riep Uilkje, maar dr. Foppi hoorde het niet. Hij was de prooi van een diepe melancholie geworden.

Hoofdstuk 5

Verlossing

Nu was dr. Foppi toch een paar maanden uit roulatie. Hij liep als het ware in plaats van Gerben Zonderland met molentjes. Na maanden malen - het was al winter geworden - zat hij nog steeds op zijn kamertje te twijfelen aan de zin van het leven.

"Besta ik eigenlijk wel", vroeg hij zich af.

Hoe zei die filosoof dat ook al weer: "Ik denk dus ik besta."

Maar denken kun je dit nauwelijks meer noemen, het is meer tobben, dus dan moet het zijn : ik tob, dus ik besta."

Dr. Foppi staaarde lusteloos naar de vergeelde landkaart van Friesland, scheurde er een stuk van

af en schreef "Ik tob ,dus ik besta" op het papier en plakte het met tandpasta buiten op de deur. Hij deed de deur dicht en het papiertje zeilde eraf.

"Jii deugt helemaal negens voor", zei Foppi bij zichzelf.

Hij nam het papiertje en schreef met grote zwarte letters: "Ik ben een nul, dus ik besta."

Het raam waaide open, de kaart fladderde naar buiten.

"Vooruit Grote Nul, je moet een daad stellen. Jij pakt nu jouw Jesuforschung weer op en gaat grondslagenonderzoek doen".

Toch nog met enige tegenzin stapte hij de deur uit, de vrieskou in.

"Op naar de kerktoeren. Voor het grondslagenonderzoek op de bodem van het Heegermeer, het Zonderland, waar de grafheuvel moet zijn, kan ik het beste van de kerktoeren af het water induiken." Hij draafde de kerk in, de trap op. Hij had er helemaal zin in. Onderweg kreeg hij alweer oog voor al wat leeft en groeit en ons altijd weer boeit. Zo zag hij rechts van de klokken onder het schakelkastje een nest met tureluurs en hij zag een vogel die inheems is op de Friese meren, het gebraden haantje.

Toen stond hij op de toren. Nog eenmaal keek hij om zich heen en toen zei iemand: "Hast de skeatsen wol aondien?" (Heb je de schaatsen wel aangedaan?)

Foppi luisterde niet meer en dat had hij beter wel kunnen doen, want nu knalde hij vanaf de veertien meter hoge kerktoeren met zijn kop op het pasgeveegde ijs van het Heegermeer. Dr. Foppi had gelukkig een harde kop, zodat hij even recht op het ijs bleef staan, daarna zakte hij langzaam de diepte in voor zijn grondslagenonderzoek. De omstanders stonden goed te vloeken en te schelden; het was immers winter en nu moest er nog een klûnplaats bijkomen.

Van dr. Foppi heeft nooit meer iemand gehoord. Misschien zoekt hij tot het eind der tijden naar het graf van Jezus Christus op de bodem van het Heegermeer. Maar helemaal vergeten is hij niet. Elke winter dat er ijs ligt, moet op diezelfde plaats, de foppebocht, een klûnplaats worden ingericht. Want nee, die open plek op het water, die vriest nooit meer echt dicht.

klûnen op het Heegermeer

Naar waarheid opgetekend door

Wim Braakman